

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 233

Maribor, sreda 14. oktobra 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur.

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Pred odločilnim glasovanjem v nemškem parlamentu

SOCIALNI DEMOKRATI BODO GLASOVALI PROTI NEZAUPNICI, KI JO PREDLAGAJO RADIKALNI NACIONALISTI BRÜNINGOVI VLADI.

BERLIN, 14. oktobra. Včerajšnja vladna izjava in govor kancelarja Brüninga sta v mnogih ozirih razpršila pomisleke in dvome ter razčistila položaj glede na bodočo usodo sedanjega kabineta.

Socialno-demokratski državnozbornski poslanci so se odločili glasovati proti vsaki nezaupnici. Po dolgih posvetovanjih je socialistična frakcija sklenila glasovati posebno proti vsaki morebitni nezaupnici Brüningovi vladi. Govor državnega kancelarja v parlamentu ni dal socialnim demokratom nobenega povoda, da bi nastopili proti Brüningu. Sestanek desnih črskih elementov v Harzburgu, ki je zbral vse nacionalne opozicijske elemente, je pokazal, da se pripravljajo narod

ni socialisti s težko industrijo in agrarci na odločilen udarec proti delovnemu ljudstvu. Socialni demokrati se spričo teli razmer vidijo primorani preprečiti inflacijo, ker bi ta najtežje prizadela malega človeka. Nočejo pa tudi dopustiti, da bi se zrušila sedanja socialna zakonodaja, s čemur bi se silno poslabšal položaj delovnega ljudstva.

Nacionalna opozicija je vložila predlog o nezaupnici Brüningovi vladi. O predlogu se bo glasovalo že v petek, najpozneje v soboto. Verjetno je, da bo nemški državni zbor še ta teden odgojen, in sicer najbrže do januarja ali februarja 1932.

Vojna vseh proti vsem

POTREBA VSESTRANSKE SODOBNE ORIENTACIJE.

PRAGA, 14. oktobra. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel zadnje dni več posvetovanj z narodnimi socialisti. Ob tej priliki je izrekel tudi važen političen govor, v katerem je opozarjal, da ni bil položaj niti med svetovno vojno tako težek kakor dan današnji. Gospodarska kriza se vedno bolj širi in podoba je, da se dobesedno izpolnjuje reklo: Vojna vseh proti vsem. Položaj je zelo težek in produkcija, ki je ni mogoče omejiti z današnjim obsegom kupovanja, bo naposled izzvala težke borbe. Prišel je čas, je zaključil zunanji minister, ko velja postaviti napredek družbe na čisto ro-

ve temelje. Ti temelji morajo biti v jedru demokratični, v izvršitvi pa socialistični, kajti samo na ta način je mogoče najti izhod iz sedanjega težkega stanja.

PRAGA, 14. oktobra. Guverner češkoslovaške Nar. banke Pospíšil, ki se trenutno mudi v svojstvu člana komisije Društva narodov na Madžarskem, bo v kratkem odpotoval v Pariz, kjer bo započel pogajanja o otvoritvi francoskega kredita češkoslovaški državi. Gre za kredit v iznosu 600 milijonov francoskih frankov, katerega bodo Francozi dovolili Narodni banki v Pragi.

Katastrofalen požar v Sisku

V TREH OGROMNIH SKLADIŠČIH JE ZGORELO 350.000 kg SENA.

SISEK, 14. oktobra. V Sisku gori že par dni velikanski požar, ki je buknil v skladiščih sena bratov Weiss. Takoj ob izbruhu požara so prišli na mesto gasilci in zdelo se je, da se jim bo posrečilo obvladati nesrečo. Teda pa je v sodih za gašenje zmanjkalo vode in ko je bilo prvo skladišče upepeljeno, je začelo goreti še drugo in tretje skladišče. Zdaj je bilo gašenje močno otežkočeno, ker se je zavilo gorilče v goste oblake dima. Ko je zgorela streha, je imel ogenj prsto pot in je strašno pustošil. Splošno pomanjkanje vode je nesrečo pospešilo in razširilo. — Požar je trajal ves dan in vso noč in še zdaj so gasilci zaposleni z gašenjem pogorišča. Smrad dima in ognja se širi daleč naokoli. Zgorela so tri skladišča, dolga 24,50 in 60 m. V njih je bilo 350.000 kg

stisnjene sena, več stiskalnic za seno in motorna priprava za seno znamke »Itala«. Škoda cenijo na 700.000 Din ter je večinoma pokrita z zavarovalnico. Zaradi katastrofalnega pomanjkanja vode pri tem požaru so prebivalci Siska iznova pokražani vprašanje novega hidranta.

KONEC »NAUTILA«.

OSLO, 14. oktobra. Wilkinsovo podmornico »Nautilus«, s katero je priredil raziskovalec ekskurzijo na severni tečaj, so v torek popoldne potopili v Stavangerju, štiri milje od brega. Navzoči so bili uradni zastopniki Amerike in Norveške ter znani raziskovalec profesor Sverdrup.

rodna skupščina, ki bo izvoljena dne 8. novembra, bo pomenila začetek nove dobe v največji balkanski državi.

Varšavski list »Unia« je pa objavila članek z značilnim naslovom »Jugoslavija gre naproti veliki bodočnosti«. V tem članku pravi, da je režim 6. januarja dosegel presenetljive uspehe in Jugoslavija je preživela trenutke, ki so odločilni za njeno bodočnost. Z novo ustavo se vrača demokratična vladavina. Nova ustava in novi volilni zakon preprečujeta povratek

k prejšnjim strankam, ki so se s svojim ozkosrčnim egoizmom posluževale samo zgodovinskih in plemenskih gesel. Edinstvena Jugoslavija je popolnoma moderna država in stoji pred veliko nalogo, da utrdi in okrepi slovanstvo na Balkanu.

Tako sodi o naših volitvah tujina, ki gleda nanje trezno in brez postranskih interesov. Zato je dolžnost jugoslovenskega naroda, da tudi sam tako razsodi in pokaže vsemu svetu, da je zares zrel za svobodo in samostojnost.

Pomožna akcija v Mariboru

Sinoči se je vršil na mestnem magistratu sestanek v zadevi pomožne akcije za siromašne sloje mesta Maribora, ki ga je sklical in vodil gosp. župan dr. Juvan. Poleg občinskih svetnikov in zastopnikov mestnih socialnih uprav, so bili navzoči tudi zastopniki dobroteljskih društev.

Soglasno je bil sprejet uradni predlog glede ustanovitve »Pomožne akcije« za mesto Maribor. Po tem predlogu tvorijo glavni odbor te akcije, ki mu načeluje g. župan, nadomestuje pa ga predsednik soc. pol. odseka mestnega občinskega sveta g. dr. Strmšek; vsi člani navedenega odseka, nadalje člani mestnega ubožnega in mestnega mladinskega sveta ter komisije za podpiranje brezposelnih. Razen tega pa še po en zastopnik dobroteljskih društev, kolikor ta že niso zastopana v navedenih mestnih socialnih napravah.

Upravne posle vodi socialno-politični urad mestnega načelstva, denarne pa mestna blagajna.

Po okrajih se ustanove okrajni odbori, ki jih tvorijo okrajni mestni ubožni in mladinski predstojniki ter po en zastopnik dobroteljskih društev, zastopanih v glavnem odboru Pomožne akcije. Ti odbori bodo ugotavljali upravičenost do podpor ter predlagali višino in obliko podpor.

Društva bodo sicer neokrnjeno delovala naprej, ne bodo pa prirejala letošnje zimo posebnih izrednih zbirk za omiljenje bede, ker spada to izključno le v delokrog Pomožne akcije, ki bo iz razpoložljivih sredstev podpirala pomoči potrebne. Enotna organizacija bo jamčila za to, da ene in iste osebe ne bodo na več krajih prejemale podpore in da bodo deležni pomoči tudi tisti, ki niso vsiljivi in nimajo dovolj poguma in sposobnosti, da bi našli pot do pravega mesta. Pomoč se bo delila samo v naravi (kurivo, živež, obutev itd.). Pomožna akcija bo izdala poseben oklic na mestno prebivalstvo glede prostovoljnih prispevkov in je pričakovati, da bo našel pri dobrotnikih ugoden odziv, ker bodo s tem razbremenjeni toždevnih davatev na vse strani.

Navzoči zastopniki društev so akcijo topla pozdravili in obljubili svoje sodelovanje.

ŠPANJA NIMA VEČ DRŽAVNEGA VEROIZPOVEDOVANJA.

MADRID, 14. oktobra. Španska ustavodajna skupščina je sprejela z 267 glasovi proti 41 glasovom člen nove ustave, ki pravi, da v Španiji ni državnega veroizpovedovanja. V zvezi s sprejetjem tega člena je prišlo v mnogih španskih mestih do velikih izredov. Mnogi je hotela zažgati karmeličanski samostan v Santandreu in jezuitsko naselbino v Lerigu. Požig na je preprečila policija. Pri tem je prišlo do srditih poulčnih bojov, v katerih so bile tri osebe ubite, mnogo pa je obležalo težko ranjenih.

ZLATO ZA FRANCIJO.

PARIZ, 14. oktobra. Prekomornika »Bremen« in »Berenguaría« sta pripela v luko Cherbourg ter sta pripeljala za več pariških velebank 630 zabojev zlata v vrednosti 1,8 milijarde francoskih frankov.

Inozemski tisk o naših volitvah

Kljub temu, da tarejo Evropo prav sedaj druge skrbi gospodarskega, socialnega in političnega značaja, se tisk vendar zanima tudi za naše volitve v narodno skupščino. Razen onih listov, ki so nam bili iz znanih vzrokov vedno nasprotni, so vsi drugi z odobravanjem pozdravili našo novo ustavo in razpis volitev kot znak uspeha šestojanuarske politike in napredujoče konsolidacije. Nekateri postavljajo ureditev notranjega političnega življenja v naši državi celo kot primer, vredno posnemanja. Časi, ki jih preživljamo, zahtevajo enotno voljo v vodstvu držav in narodov in izredne ukrepe, ki edini lahko preprečijo razna iznenadenja in postritve.

Londonske »Times« so temu vprašanju posvetile nedavno obsežen članek, v katerem govore najprej o razvoju naše notranje politike v zadnji dobi, nato pa prehajajo na volitve. Odkrito priznavajo, da je bilo nujno potrebno, da se likvidira nekdanje strankarsko stanje, ki je delilo narod na plemena in vere ter onemogočalo nastanek velikega, vsedravnega političnega pokreta. Nove volitve bodo imele to zaslugo, da bodo ustvarile homogono narodno skupščino in z njo jugoslovensko stranko. V tej narodni skupščini ne bo prostora za partikularizem in regionalizem, gledala bo enako na vse probleme naroda in države. Naučila bo ljudi misliti široko, s stališča višjih interesov. Če bo jugoslovenski narod pravilno razumel pomen teh volitev, potem je mogoče že sedaj reči, da so bili vsi spori med Hrvati in Srbi le zgodovinska preteklost.

Pariški »Matin« je obravnaval v eni svojih zadnjih števil naš novi volilni zakon in priznal, da je le logična posledica intencij velikih patriotov. Mlada Jugoslavija, ki je nastala iz ruševin dveh nekdanjih mogočnih držav, zastarele Turčije in bolehnih habsburške dvojne monarhije, potrebuje za svojo notranjo konsolidacijo in napredek pred vsem miru. Odstraniti je treba politične, plemenske, verske in kulturne plotove, ki so še pred dobrimi desetimi leti delili narod in državo na male drobce. Nove volitve streme prav za tem. Prvič odkar obstoja svobodna in zedinjena Jugoslavija, bo šel jugoslovenski narod v volitve brez starih predsodkov in strasti. Zato bodo volitve 8. novembra lahko zgodovinski dogodek, prav tako važen kakor je bil akt 1. decembra 1918. in 6. januarja l. 1929.

Bukareška »Dimineata« pozdravlja posebno dejstvo, da je z vseh strani Jugoslavije bila izražena želja, da bodi nosilec vsedravnega lista ministrski predsednik Živković. S tem je podana najboljša garancija, da se temelji, ki so Jugoslaviji prinesli sedanjo urejenost, ne le ne bodo znova porušili, ampak da se bo prav na njih gradila stavba nove bodočnosti. Grški dnevnik »Eleftheron Vima« proslavlja modro politiko kralja Aleksandra, ki je prvi in največji patriot v svoji domovini. V nevarnem času, ki pretresa svet, je dobila Jugoslavija vladarja, ki ga bo mogoče pravilno oceniti šele zgodovina. Na-

Dr. O. Haurig.

Dva soseda

Povest iz preteklega stoletja.

Tako je mislila Rozika, se skrbno napravila, večkrat pogledala v zrcalo, če so lasje v redu. Bila je sama v gostilni, mati je šla na polje, oče pa je imel opravke v kleti. Stopila je iz sobe na vrt, da že od daleč pozdravi ženina, če bi prihajal. Ko tako stoji pred hramom, prileti po cesti fantek, ki gre naravnost proti Cestnikovi hiši. Ko zagleda pred njo Roziko, potegne iz notranjega žepa sukneje v papir zavito pismo ter prša: »Ali ste vi Čestnikova Rozika?« Ko ona potrdi, ji hitro izroči pismo. »Kdo ti je to dal,« vpraša Rozika vznemirjena. »Gospod Kodrič, tisti gospod,« ki pri nas stanujejo,« se odreže fant. »Ali so gospod še kaj drugega naročil,« vpraša razburjena nevesta ter skuša odpreti s tresočo roko pismo. »Ničesar,« se odreže fantek ter že zbeži nazaj po cesti kakor je prišel. Rozika odtrga hlastno ovoj pisma, ga razgrne ter začne čitati. A mahoma prebledi. Krčevito drži pismo, ga prečita še enkrat, nato pa se začne tresti po vsem telesu, roke ji omahnejo, da pade pismo na tla, potem pa divje zakriči: Zgubljeno je! se opoteče ter zgrudi nezavestna na tla. Cestnik, ki je prihajal ravno iz kleti, je slišal ta krik. Urno je stopil v sobo in ko je videl ležati svojo hčer na tleh, je takoj pristopil, jo dvignil na stol ter skušal spraviti k zavesti. Ni si mogel razložiti, kaj je povzročilo to omedlevico. Zda se zapazi na tleh pismo. Naglo ga pobere ter prečita. Skoraj na pol glasno ga je bral.

Spoštovana!

Bil sem v Gradcu. Zvedel sem slučajno vse o Vašem razmerju z orožnikom Hoferjem in njegovih posledicah. Grdo ste me varali, zato vzemite na znanje, da je zaroka razdrta.

Mirko Kodrič.

»A tako, še to mora priti, da bi strela,« zakriči Cestnik divje, »tu imaš od tvojega Gradca, ničvrednica.«

Rekši vrže pismo hčeri v obraz, ki se je v tem trenutku zavedla.

»Oh, Mirko, kaj si mi storil,« je vzdihnila Rozika, toda v tem trenutku je zagledala pred seboj razjarjenega očeta. »Mirko ti je pokazal fige, sama si kriva, sedaj imaš dvojno sramoto. Znano mi je bilo vse, toda skrbno sem prikrival, še mati ni vedela ničesar, veselil sem se, da se prej ko mogoče poročiš in s tem pokriješ to sramoto, a sedaj je prišlo vse na dan.«

»Oče, oh oče, pomagajte mi, to ne more biti resnica, Mirko me ne bo pustil.«

»Kaj bom pomagal, tak škric se ne bo več ponizal pred teboj, preveč so občutljivi ti gospodje.«

»Oče, takoj grem k njemu ter mu vse razložim.«

»Tega mi ne boš delala, da bi letala za njim ter se mu vsiljevala, kaj bi rekli tržani k temu. Te sramote ne prenese moja hiša.«

»Brez njega mi ni živeti, pred poroko sem bila, vse je vedelo za to, a sedaj sem osramočena, tega ne morem prenesti.«

Tako je tarnala Rozika, si zakrila oči z rokami, se naslonila na mizo ter se bridko razjokala. Srdito je gledal Cestnik ta prizor, toda bil je tiho, saj se je jezil tudi nase, kajti uničeno je bilo upanje, da se poroči njegova hči z uradnikom. Kako lepo si je slikal njeno bodočnost, a sedaj je vse izgubljeno!

»Tukaj ne moreš biti v takem položaju,« je rekel Cestnik nekoliko bolj tiho in mirno svoji hčeri, »idi v svojo sobo ter premisli stvar, mogoče še ni tako hudo, saj znaš sladko govoriti, mogoče si premisli prenapljen korak ter le še pride, tedaj pa porabi vse ženske zvijače in ga pridobi zase in naredita takoj poroko, da ti ne uide!«

»O, ne bo ga več,« vzdihne Rozika, vstane s stola ter odide opotekaje se iz sobe.

Nekako pomilovalno je že gledal oče za svojo hčerjo, nato pa je stopil k omari ter naglo spraznil polno kupico vina. Nejevoljen je zaprl shrambo ter odšel v vežo, kamor je stopila ravno njegova žena. Nič ji ni omenil o dogodku, čakal je na večer, da ji pove vse, ko bosta sama.

Roziko je ta novica tako pretresla, da je resno zbolela. Več dni jo je mučila vročina in govorila je zme dene stvari. Vedno in vedno je imela svojega ženina pred očmi, ga mlo prosila, naj ji odpusti ter povedala vse, kar je prej skrbno prikrivala.

Seveda se je na ta način kmalu zvedelo po celi občini in tudi v bližnjem trgu, kaj je povzročilo Rozikino bolezen.

Še le po treh tednih je mogla bolnica iz postelje; bila je upadla v obraz, njena prejšnja svežost lic je mi-

nula in nastopila neka velost, povzročena od telesnega, še bolj pa od duševnega trpljenja.

Bil je lep solnčen dan, ko se je podala na prosto v utico, obdano od zelenja in dišečega cvetja. Kolikokrat je sedela tukaj s svojim ženinom. Kako je bila srečna! Sanjala je z njim o lepših časih, čutila se je že gospo, kako bo ponosno hodila po trgu in prezirljivo gledala na druge.

In tudi zaničevalno na Dolnikovega Toneta, ki ga je tako sramotno odslovila. Kako jo je vendar ljubil ta kmečki fant, ki je bil nepokvarjen ter skozi in skozi pošten. Toda ona se mu je rogala ter ga odslovila naravnost na razžaljiv način!

In sedaj je obsedela med dvema stoloma — osramočena!

O, to ni mogoče, saj ne more biti res, kar ji je pisal Kodrič. V prvi razburjenosti je storil ta sklep, gotovo se je sedaj pomiril in celo stvar premislil. Pojasniti mu mora vse, in ne bo je več sodil tako strogo. Znala ga bo pridobiti zopet zase in zadeva je zopet urejena. Toda hitro mora ravnati, drugače bo prepozno.

Vseda se je k mizi ter pisala pismo, v katerem ga srčno prosi, da ji dovoli sestanek, ker mora z njim govoriti.

Poslala je pismo po sosedovem fantu Lojzetu z naročilom, da ga osebno izroči adjunktju Kodriču. Da bo deček gotovo izvršil naročilo, mu je dala srebrni groš ter kos belega kruha.

Delala si je upe, saj je poznala Mirka kot blagega, dobrosrčnega človeka, ki se gotovo ne bo mogel ustavljati, če no videl njo, kateri je zatrijeval ljubezen, vso potrobo ter skesano.

Tako je sedela v vrtni hišici zamišljena že dalje časa, ko vstopi naenkrat Lojzek ter izroči Rozikino pismo.

»Zakaj si prinesel pismo nazaj, ali nisi našel gospoda,« vpraša ta vsa vznemirjena.

»Gospa v tistem stanovanju so mi rekli, da so gospod Kodrič zapustili včeraj trg, ker so premeščeni nekam daleč.«

»O, moja nesreča,« zastoče Rozika ter začne bridko jokati; Lojzek pa videč ta prizor, se je tiho izmuznil ter ešl domu, ker si ni mogel razjasniti, zakaj je postala Rozika naenkrat tako žalostna.

* * *

Adjunkt Kodrič je res zapustil trg Hum za vedno. Višja oblast je upoštevala navedene vzroke za premeštitev in je prošnjo hitro rešila. Trden je ostal njegov sklep, da z Roziko ne obnovi več prejšnje zveze. Čutil se je skrajno prevaranega in obenem osramočenega.

(Dalje prih.)

Na prvovrstno hrano, opoldan in zvečer, sprejem več dam in gospodov. Koroščeva ulica 22 I., desno. 3047

Samostojen gospod išče lepo opremljeno sobo s posebnim vhodom. Pridejo v poštev samo sobe v bližini parka ali glavnega kolodvora. Ceni, ponudbe na upravo pod »Stalen«, 3046

Rabljene avto in moto gumi plašče kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič. Tattenbachova ul. 14. 1566

Sobo in črkostlikanje, vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria« X

Sostanovalca s celo oskrbo sprejem. Vrbanova ul. 6 I., vrata 3. 3043

Dvosobno stanovanje se takoj odda. Naslov v upravi lista. 3044

Šiviljo spretno iščem na dom. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »Bistrica«. 3045

Gospoda sprejem takoj ali s 15. oktobrom na stanovanje in celo oskrbo. Naslov v upravi »Večernik« 3030

Opremljeno sobo s posebnim vhodom in elektriko, oddam. Trdinova ul. 2, Melje. 3031

Slike za legitimacije hitro, dobro in ceneno. Fotomayer, Gosposka ulica 39. 3001

Hišnico, starejšo samsko žensko išče Adamič, Vetrinjska ul. 20. 3049

Prazno sobo oddam s 1. novembrom. Vprašati v restavraciji Narodni dom. 3039

Zgubila sem zlato zapestnico, tri členi rumenega zlata tri belega. — Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v upravi lista. 3042

Gospodično ali dijakinja sprejem na stanovanje. Naslov pri upravnishtvu. 2993

Restavracija »Narodni dom« sporoča cenj. občinstvu, da toči od danes naprej izborni sladki muškatelec. Črez ulico Din 6.— 3040

Izbrana jabolka po Din 2.— kg na prodaj. Naslov se izve v trgovini Franjo Majer, Glavni trg 9. 3041

Naznanilo

Vsem našim dragim in cenjenim gostom sporočamo, da bomo vodili znano gostilno „Balkan“ v istem obsegu naprej. Potrudili se bomo kakor dosedaj, da bomo vse cenj. goste najbolje postregli in v vsakem oziru zadovoljili.

Priporoča se še nadalje rodbina Ingolič

ANTON PAŠ SLOVENSKA ULICA

Spomnite se CMD!

Blago

za obleke in plašče v veliki izbiri pri

•

J. N. Šoštarč-u
Maribor, Aleksandrova 13

Zrebanje drž. razr. loterije

Včeraj so bili izrebrani naslednji večji dobitki državne razredne loterije:

2x Din 20.000	42430
2x Din 10.000	14985 76788 77722
2x Din 4.000	25220 33875 52714 58874
3x Din 2.000	363 1805 1825 3050 3333 7053 7110 19263 24100 24325 27332 29325 30481 37664 38449 39470 40567 40948 41810 42737 46388 50341 53498 55068 59629 63456 63918 64688 65289 75755 77447 83862 83795 85494 90416 91055 93457

Zaradi telefonskega sprejema ne jamčimo za točnost. Pooblaščen prodajalec srečk drž. razr. loterije: BANONA PO-SLOVALNICA B E Z J A K. MARIBOR. Gosposka ulica 25.

Šolske knjige in šolske potrebščine

—
kupite najbolje v knj garni
—

TISKOVNE ZADRUGE, MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in tiskar: STANO KOSOVEL v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d. predstavnik STANKO DEJELA v Mariboru